

Václav Cigler a jeho škola

Mgr MgA Jana ŠINDELOVÁ

Pedagogická fakulta UK

Cíl práce je jasně a přehledně vytčen: pojetí umělecké tvorby Václava Ciglera v kontextu současného umění a na ně navazující možnosti aplikace tohoto pojetí v pedagogické práci (jejímž určitým modelem je i jeho vlastní praxe z doby jeho působení v Bratislavě). To předpokládá poučenou analýzu jeho tvorby a jejích hlavních principů (člověk, prostor, voda, světlo a sklo), pro kterou je autorka velmi dobře připravena jak svými teoretickými znalostmi (nejen z estetiky, nýbrž i z filosofie), tak znalostí Ciglerových prací a jeho archivu, který zahrnuje i umělcovy texty. Tato obeznámenost je patrná již z textů, které publikovala.

Klíčový je pro Ciglera pojem prostoru, protože zahrnuje jak tělesnou zkušenost pohybu – obecně, ale i ve vztahu k vnějšímu prostředí/krajině s přesahem ke kosmické dimenzi (odtud jistá návaznost na land-art) -, tak prostor sociální, prostor komunikace, tedy sdílení, tedy prostor lidský (a vlastně i naopak: člověka jako „specializující“ bytost), prostor jako „místo setkání“ (Museum Kampa) a prostor jako prostor události. Tedy – stručně řečeno: neoddělitelnost vnějšku a vnitřku. Odtud i originální chápání vztahů: „dvojvztahu“.

Je důležité a pro pochopení Ciglerovy tvorby podstatné, že se Jana Šindelová dovolává rovněž jeho kreseb, které jsou často zárodečnou (myšlenkovou) formou jeho velkých realizací a z nichž lze (podobně jako z četných textů) lépe chápat, v čem spatřuje smysl umění. Principy vody a světla tvoří organickou součást celku, jsou komplementární k principu prostoru a právě tuto komplementaritu prokazují Ciglerovy práce ve skle a kovu jakož i jejich instalace odpovídající (až dialogickým způsobem) určitému prostředí, ať architektuře, ať krajině. Ciglerovy nejde jen o symbolický význam tvaru, nýbrž především o jinou zkušenost vnímání (viz v práci např. str. 34-35), které je – aniž by to divák musel postřehnout – nezřídka zprostředkováno velmi složitými a zcela současnými technologiemi.

Z tohoto krátkého přehledu, který zcela nechává stranou bohatou dokumentaci a interpretace, o které se práce Jany Šindelové opírá, by mělo být zřejmé, v jakém smyslu je možné Ciglerovu tvorbu chápat i jako implicitní úvod do současného umění. Dokládá to především 2. kapitola práce nazvaná „Obrazný diskurs“, která hledá odpověď na otázku, jaké jsou možnosti a meze zprostředkování myšlení prostřednictvím výtvarného díla. Autorka neodděluje myšlení a tvorbu: myslet obraz pro ni – ciglerovsky – znamená vést dialog s dílem na všech rovinách (od smyslové zkušenosti až k chápání implicitních symbolických významů), přičemž tento dialog je nezřídka navozen tím, že divák se fyzicky pohybuje uvnitř artefaktu, v jeho „prostoru“ a takto jej přímo zakouší. I to je svým způsobem „pedagogika“ – právě v tom smyslu, který se Jana Šindelová snaží formulovat.

Zde se pak opírá o vlastní umělecké a pedagogické působení V. Ciglera v Bratislavě, když zde vedl ateliér „Sklo v architektuře“ věren zásadě, že „umění je nikdy nekončícím procesem poznání“ – včetně sebepoznávání.

Lze říci, že tato teoretická část práce je pak zúročena v její druhé polovině, která je věnována „výzkumu“ a která se pokouší – takto inspirována – dát reálný obsah tomu, co se dnes označuje jako *artistic research*. Jeho zpětnou aplikací je pak program výuky na umělecké škole, jenž zahrnuje (především v podobě kontextů) rovněž přehled o současných teoriích a využívá četných přesahů. Nic z toho se však nemá díť v nějaké obecné či abstraktní podobě: jde o to, jak by tyto teorie mohly odpovídat na otázky, jak jsou zformulovány konkrétní tvorbou a konkrétním pojetím umění a jeho smyslu.

Práce Jany Šindelové je velmi kompetentní, autorka pracuje s důkladnou znalostí tvorby Václava Ciglerova, současně je však schopna a ochotna domýšlet ji a zasazovat do dalších kontextů. Je zjevné, že její zamyšlení nad možnostmi výuky je velmi podnětné, stejně jako fakt, že pojem *artistic research* u ní není prázdnou floskulí.

Práci hodnotím jako výbornou.

Miroslav Petříček
Ústav filosofie a religionistiky FF UK
Centrum audiovizuálních studií FAMU

7. ledna 2016